

Begroting 2023-2026

Eerste termijn

Dit is de eerste begrotingsbehandeling van de nieuw samengestelde fractie PvdA-GroenLinks. Niet meer geld uitgeven, dan er binnenkomt. Dat vinden wij een goed uitgangspunt.

We hebben ons wel afgevraagd, hoe gaan wij dit aanpakken? Wij vinden het erg lastig, dat wij een begroting bespreken waarvan wij niet alle inkomsten kennen. Na Prinsjesdag komt er immers nog een septembercirculaire. De inkomsten hiervan volgen dan later bij een begrotingswijziging.

In één van de drie begrotingsbijeenkomsten, waarvoor onze dank, is ons uitgelegd dat na de meicirculaire medio juni/juli gestart wordt met de begroting voor het komende jaar. Dat verklaart voor ons dat er in de begroting met geen woord wordt gerept over de armoede die steeds meer van onze inwoners raakt. Hoewel de eerste signalen ons al in juli bereikten en verschillende gemeenten al maatregelen namen die de ergste klappen op kunnen vangen, blijft het hier in Roerdalen angstvallig stil.

Er is weliswaar een bedrag van € 10.000,- extra naar de Voedselbank gegaan, maar wij kunnen ons niet voorstellen dat dit voldoende zal zijn.

Wie zijn oor te luisteren legt, hoort namelijk van alle kanten de klachten over de hoge energierekeningen en de torenhoge prijzen, die voor veel mensen voor problemen zorgen.

Onze fractie is van mening dat wij als gemeente nu in actie moeten komen en stellen voor een **Armoedefonds** in het leven te roepen om daar de broodnodige ondersteuning uit te kunnen betalen. De financiële dekking vinden wij door voor 2023 een bedrag van € 500.000 uit de algemene reserve te halen. Die is in het afgelopen jaar toegenomen met 1,3 miljoen.

Samen met de wethouder, die wij van harte ondersteunen in haar zoektocht naar gerichte maatregelen, willen wij dit fonds inzetten voor:

- Ook een tegemoetkoming in de energiekosten toe te kennen aan mensen met een inkomen van:
 - 120 tot 131 procent van het sociaal minimum ter hoogte van € 1.000,-
 - 131 tot 141 procent van het sociaal minimum ter hoogte van € 750,-
 - 141 tot en met 150 procent van het sociaal minimum ter hoogte van € 500,-
- Extra bijdrage voor Voedselbank en Kledingbank.
- Een laagdrempelige regeling voor financiële ondersteuning van de dorpshuizen en het verenigingsleven in onze gemeente om ervoor te zorgen dat activiteiten voor onze inwoners kunnen doorgaan en mensen niet in een isolement raken. Hierbij denken we aan een regeling die vergelijkbaar is met de 'Tijdelijke subsidieregeling coronasteun lokale culturele infrastructuur'. Het zou verder een goede zaak zijn als verenigingen activiteiten op dezelfde locaties concentreren. We zien bij dit alles een ondersteunende rol voor onze dorpscontactpersonen.
- Activeren van de Gelukspas, zodat iedereen mee kan blijven doen activiteiten in onze gemeente.

Ons tweede punt van zorg betreft **het water en de natuur** in onze gemeente.

Water

Door klimaatverandering komen extreme regenval en langere periodes van droogte steeds vaker voor. Door dit laatste en ook door bijvoorbeeld ontwatering en waterwinning neemt verdroging van de bodem toe. Onze drinkwatervoorziening komt hiermee onder druk te staan en het is ook nadelig voor de biodiversiteit, industrie en landbouw.

Vanuit de Kaderrichtlijnwater ligt er bovendien de opgave om vóór 2027 de kwaliteit van het grondwater en oppervlaktewater te verbeteren. De provincie en het waterschap zijn de overheden die daarin de regie hebben. Maar ook de gemeente heeft een belangrijke taak om deze doelen te halen.

Om water beter vast te houden in de bodem zijn inmiddels beproefde oplossingen op de markt. Grote projecten, zoals de reconstructie van de Markt in Vlodrop, zien wij als een mooie kans om ook duurzame groeiplaatsen voor bomen aan te leggen. De bomen bufferen water, ontlasten daarmee de riolering en zorgen voor verkoeling.

Twee scholen in onze gemeente doen al mee aan de GroenBlauwe Revolutie Schoolpleinen. Wij ondersteunen dit van harte en hopen dat ook de andere scholen zullen volgen.

Onze inwoners kunnen zelf ook verdroging en hittestress tegen gaan door:

- minder tegels in hun tuinen, de gemeente Maasgouw heeft hiervoor een plan ontwikkeld dat wij als gemeente kunnen overnemen.
- het hemelwater van het rioolwater te scheiden, hiervoor zijn subsidies beschikbaar via Waterklaar. Wij hopen dat er snel weer watercoaches beschikbaar zijn om inwoners aan huis te adviseren.

In de zomer van 2021 zijn we ook geconfronteerd met overlast door extreme regenval. De gemeente heeft in juli van dit jaar het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg ondertekend. Er blijven echter ten aanzien van de Roer nog zoveel onzekerheden, dat wij ons afvragen wanneer er daadwerkelijk preventieve maatregelen worden genomen.

Natuur

Onze natuur, een Kernwaarde van onze groene recreatieve gemeente staat onder druk. Afgelopen jaar zijn er weer planten en insecten verdwenen. Wij willen dit tij keren door meer landbouwgronden in te zetten voor natuur-inclusieve landbouw.

Het behoud van biodiversiteit zou naar onze mening het uitgangspunt moeten zijn bij het maaibeleid. We moeten voorkomen dat het leefgebied van soorten zoals het pimperlauwtje nog een keer door verkeerd maaien verdwijnt. Ook het vernietigen van de nesten van de weide- en akkervogels en het jonge wild moet voorkomen worden.

Daarom stellen wij voor om in ieder geval de periode van 1 april tot 1 augustus niet te maaien in broedgebieden en bermen. Maar ook in het najaar, is het wat ons betreft noodlottig om het gras van de bermen heel kort te maaien en het maaisel meteen op te zuigen. Daarmee veranderen bermen in woestijnen, waar elk leven onmogelijk wordt. Alle insecten, hagedissen, eitjes, poppen en zaden, alles is weg. En daarmee ook het voer voor vogels, muizen etc. Overleg met provincie, Waterschap, Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer, maar ook met de boeren is noodzakelijk om tot eenduidige afspraken te komen.

Ook het aanplanten van houtsingels is een beproefde manier gebleken om de biodiversiteit te bevorderen, het landschap te verfraaien en de biodiversiteit te bevorderen. Houtsingels zorgen bovendien ook voor verkoeling.

De gemeente kan gratis lid worden van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en daarmee veel goede ideeën opdoen.

Wonen is het derde punt waar wij in deze eerste termijn aandacht aan willen besteden.

Een betaalbare woning is wat ons betreft een eerste levensbehoefte. Daar heeft iedereen recht op.

Maar helaas is dat nog niet voor iedereen weggelegd.

Binnen onze gemeente geldt al jarenlang dat we bouwen naar behoefte.

De behoefte van onze inwoners wel te verstaan en niet de behoefte van de projectontwikkelaars.

Een nieuw woningbehoefteonderzoek staat gepland voor 2023. We hopen dat dit ook echt uitgevoerd gaat worden.

Op de bijeenkomsten over de tijdelijke woningen hoorden wij van verschillende ouderen dat zij ook wel zo'n woning willen nu ze alleen zijn. Er bleek vooral behoefte aan huurwoningen, want een dure seniorenkoopwoning met hypotheek hoort voor die doelgroep niet meer tot de mogelijkheden. Als

alleenstaande ouderen wel kunnen doorstromen naar geschikte woningen, komen er meer gezinswoningen ter beschikking.

Wij denken ook dat er veel winst te behalen valt als we meer appartementen voor starters en senioren bouwen. Ook woningsplitsing met eigen huisnummers moet veel meer onder de aandacht worden gebracht en niet stranden door allerlei regels of andere obstakels. Gewoon doen.

Bij alle bouwplannen die er liggen en mogelijk nog ontwikkeld gaan worden, hopen wij dat het open landschap zo veel mogelijk behouden blijft. Liever wat meer de hoogte in dan alles naast een tegenover elkaar vol bouwen.

De tijdelijke woningen voor onze eigen spoedzoekers, Oekraïners en statushouders hebben de gemoederen flink beziggehouden. Nu er meer tijd blijkt te zijn, kunnen we ook investeren in een goede afstemming met de omwonenden en zorgen voor goede begeleiding voor onze nieuwe burens, maar ook voor de omwonenden.

Gaat stikstof nog roet in het eten gooien? Die vraag kan nu niemand beantwoorden. Onderzoek zal dat moeten uitwijzen.

En als vierde de **Energietransitie**.

Een ingewikkeld woord voor de overgang naar andere vormen van energie. Minder belastend voor het klimaat en onze natuur en goedkoper voor onze portemonnee.

Zon op dak, waarbij per jaar 300 huizen, zowel huur als koop, gebruik kunnen maken van een renteloze lening om zonnepanelen op dak te gaan leggen, sluit aan op de ambitie van de gemeente om meer zonne-energie op te wekken.

Ook zon op land draagt daaraan bij. Wij willen wel dat binnenkort duidelijk wordt hoe onze inwoners daarvan kunnen meeprofiteren.

Wij zijn van mening dat er ook veel winst valt te behalen met de isolatie van woningen en gemeentelijke gebouwen. Daar mag wat ons betreft wel een tandje bij. Want wat we niet gebruiken, hoeven we ook niet op te wekken.

Met relatief simpele maatregelen, zoals aanbrengen van tochtstrip, dichten van kieren, aanbrengen van folie achter de verwarming, raamfolie, ledverlichting etc. is al veel winst te behalen en kan de energierekening omlaag. Onze energiecoaches kunnen ook adviseren wat nog meer mogelijk is aan besparende maatregelen. De Rijksoverheid heeft hiervoor een budget van € 400.000,- beschikbaar gesteld. Wij zijn van mening dat, als er meer aanvragen zijn en het budget niet toereikend is, we op zoek moeten naar extra geld hiervoor, want kleine besparingen kunnen echt het verschil maken.

Wind is een andere mogelijkheid voor het opwekken van duurzame energie. Of dit in Roerdalen haalbaar is, zal door het onderzoek hiernaar duidelijk worden.

Om onze energiedoelen te halen is het van belang vooral regionaal samen te werken. Wat bij ons niet kan, kan mogelijk elders in de regio wel, wat bij ons wel kan, kan mogelijk elders in de regio niet. Samen Doen, is ook hier het devies.

Tot slot

Afschaffing van de hondenbelasting is van onze kant jarenlang een inbreng bij de begrotingsbehandeling geweest. Gezien de urgentie van armoedebestrijding en energietransitie stellen we voor dáár in 2023 prioriteit aan te geven. Voor 2024 ziet onze begroting er heel positief uit. Bij de behandeling van de Kadernota voor 2024 zullen wij dan ook terugkomen op de afschaffing van de hondenbelasting.